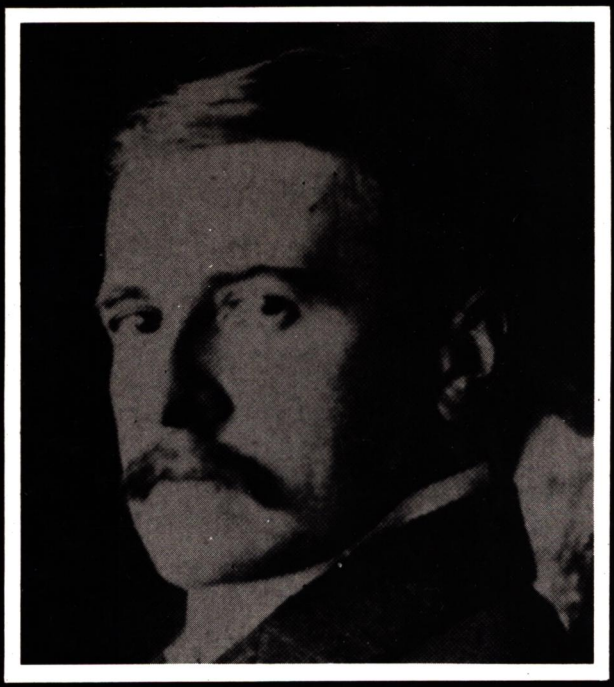
Hugo von Hofmannsthal

Seçme Şiirler

Almanca aslı ile

BFS
Bilim Felsefe Sanat Yayınları

BFS Yayınları : 41

Şiir Dizisi : 11

*

Şiirler **«Hugo von Hofmannsthal, Gedichte/lyrische Dramen,** S. Fischer Verlag, Stockholm 1952»ye göre sıralanmıştır.

Gesang der Ungeborenen (Doğmamış Olanların Şarkısı); **«Die Frau ohne schatten»** adlı öyküden,

Gesang des Harlekin (Palyaçonun Şarkısı) ve Zerbinetta; **«Ariadne auf Naxos»** adlı operadan,

Lied der Welt (Dünyanın Şarkısı); **«Das Erosse Welttheater»**den alınmıştır.

*

Kapak düzeni : Levent Targu

Sayfa düzeni ve baskı : Salim Erüstün

Dizgi : Naci Kararsız

İç baskı : Tuba Matbaası

1. baskı : Ekim 1989

SEÇME ŞİİRLER

Hugo von Hofmannsthal

Derleyen ve çeviren : **DENİZ SELEN**

BFS
BİLİM/FELSEFE/SANAT
YAYINLARI

HUGO VON HOFMANNSTHAL

Henüz lise öğrencisiyken, *Loris* takma adıyla okurun karşısına çıkmıştı *Hugo von Hofmannsthal;* büyülemişti yaldızlı mısraları Viyana'yı, bin yıla doymuş ve taşmış o barok ormanını.

Kimdi *Loris?* Bir insan nasıl aynı anda hem böylesine hafif ve de ağır olabiliyordu; nazik meleklerin nadir katkısını bu derecede bulabiliyordu? - *Loris:* On altı-on yedi yaşlarında bir «çocuk»; mütevaz bir ailenin tek oğlu; bisikleti ile tatillerde Alp dağlarını gezen, tenis oynamaya düşkün, arkadaşları ile iyi geçinen «sıradan» bir genç.

Hiç beklenmedik, ancak sürekli ve gözlerden ırak kuytularda özlenen bir şey ansızın olağan ve gerçek olmuştu: 1874 yılının Şubat ayında bir şair doğmuştu dünyaya. Kendisinden ve ruhi manzalarından habersiz, dokunup boyut veriyordu hayat nesnelerine, uykuda gibi kendi kendiliğinden dil'e geliyordu sanki bu inanılmaz sakin sarhoşluk. Ama çocuk büyümeyi hatırladı: Uyanmasıyla susuverdi; ama yeniden, ancak bu kez olgun bir insa olarak, düşsüz, ve sanki o büyüleyici güzellikten yoksun, söz aldı. Nedense herkes *Loris*'e aşık olduğu için, *Hugo von Hofmannsthal*'ı, birkaç dost ve anlayabilen dışında, seven olmadı. *Hofmannsthal* için Loris «Bir köpek kadar yabancı ve suskun» biri gibiydi sonraları.

Dram ve tiyatroya ve de düzyazıya yöneldi; bu düzyazı Almancayı zorlamadan aşıyordu;

«Hiçbir şey, hiç'e dönüşemez!»

Loris de, Goethe'nin bu sözünü kanıtlarcasına, başka bir «kılık»la yaşamaya devam ediyordu: İkilemli, hayali bir varlık, genç bir insan, insan, bir ben; «gerçek»le samimi ve kardeş olmaya karar vermişti ve bu yüzden *Loris*'i feda ediyordu: İşte *Hugo von Hofmannsthal.*

Üç çocuk babası, Viyana yakınında, Rodaun'daki evinde dostlarını bütün katışıksızlığı ve sevgisiyle ağırlayan, yirmi beş yıl boyunca burada serüvensiz ve sorumlulukla dolu bir hayat gerçekleştiren *Hugo von Hofmannsthal,* 1929 yılında, 56 yaşında, ansızın gözlerini yumdu bu hayata:

Büyük oğlu, uzun bir dünya seyahatinden henüz eve dönmüş, ancak «ev»le «dünya» arasında uğuldayan o inanılmaz uçurumu aşamamıştı; bütün aile toplanmışken, evde, şakağına bir kurşun sıkmıştı... Toprağa verileceği gün, herkes mezarlığa gitmek üzereyken, baba *Hugo von Hofmannsthal* yere yıkıldı ve bir daha kendine gelemeden, üç gün sonra, öldü.

Avusturyalılar o günü İmparatorluğun son günü olarak kabul ederler; bu da, *Hofmannsthal*'ın nelerin mirascısı, ve de vasiyete ne denli layık olduğunu özetler.

SEÇME ŞİİRLER

Hugo von Hofmansthal

VORFRÜHLING

Es läuft der Frühlingswind
Durch kahle Alleen,
Seltsame Dinge sind
In seinem Wehn.

Er hat sich gewiegt,
Wo Weinen war,
Und hat sich geschmiegt
In zerrüttetes Haar.

Er schüttelte nieder
Akazienblüten
Und kühlte die Glieder,
Die atmend glühten.

Lippen im Lachen
Hat er berührt,
Die weichen und wachen
Fluren durchspürt.

İLKBAHAR ÖNCESİ

Akar ilkbahar rüzgârı
Ağaçlı yollarda,
Ve bütün tuhaflıkları
Taşır yalın havasında.

Bir süre salındı hafiften
Gözyaşların etrafında,
Düştü sonra aniden
Dağılmış açık saçlara.

Akasya çiçeklerini
Attı hep yerlere,
Serinlik döktü alevli
Alevli eklemlere.

Gülen dudakları
Okşadı biraz,
Sardı asla uyumaz
Ve taze yaylakları.

Er glitt durch die Flöte
Als schluchzender Schrei,
An dämmernder Röte
Flog er vorbei.

Er flog mit Schweigen
Durch flüsternde Zimmer
Und löschte im Neigen
Der Ampel Schimmer.

Es läuft der Frühlingswind
Durch kahle Alleen,
Seltsame Dinge sind
In seinem Wehn.

Durch die glatten
Kahlen Alleen
Treibt sein Wehn
Blasse Schatten.

Und den Duft,
Den er gebracht,
Von wo er gekommen
Seit gestern Nacht.

İnce kavalın içinden
Kaydı acı çığlık olarak,
Geçti akşam üstü, yüksekten
Usulca uçarak.

Uçtu derin sükunet gibi
Fısıldayan odalarda;
Ve söndürdü sonunda
Lâmbaların izini.

Akar ilkbahar rüzgârı
Ağaçlı yollarda,
Ve bütün tuhaflıkları
Taşır yalın havasında.

Taşır ince yeli
Yalın ve kaygan
Yollardan
Solgun gölgeleri

Ve de o kokuyu,
Dün geceden beri
Geldiği yerden
Getirdiği.

ERLEBNIS

Mit silbergrauem Dufte war das Tal
Der Dämmerung erfüllt, wie wenn der Mond
Durch Wolken sickert. Doch es war nicht Nacht.
Mit silbergrauem Duft des dunklen Tales
Verschwammen meine dämmernden Gedanken,
Und still versank ich in dem webenden,
Durchsichtgen Meere und veriless das Leben.
Wie wunderbare Blumen waren da
Mit Kelchen dunkelglühend! Pflanzendickicht,
Durch das ein gelbrot Licht wie von Topasen
In warmen Strömen drang und glomm. Das Ganze
War angefüllt mit einem tiefen Schwellen
Schwermütiger Musik. Und dieses wusst ich,
Obgleich ichs nicht begreife, doch ich wusst es :
Das ist der Tod. Der ist Musik geworden.
Gewaltig sehnend, süss und dunkelglühend,
Verwandt der tiefsten Schwermut. Aber seltsam!

SERENCAM

Gümüşi gri kokuyla dolmuştu ovası
Alacakaranlığın, tıpkı bulutlardan
Ay sızar misali. Fakat bu, gece değildi.
Bulanıyordu, ovanın gümüşi gri kokusuyla
Karışarak, ağaran düşüncelerim,
Ve usulca batıp canlı saydam denize.
Hayatı terk ediyordum ben.
Ne harika çiçekler vardı burada,
Erguvani keisleri yana yana! Yeşil çalılık,
İçinde, sanki topazlardan gibi, sarı mor bir ışık
Ilık sellerle akarak kızaran. Bunların hepsi
Derinden, çok derinden gelen bir efkarlı
Müzik ile kabarıyordu, ve şunu biliyordum,
Her ne kadar anlamıyorsam da, biliyordum yine de:
Bu ölüm. Müzik olmuş, inanılmaz
Bir hasretle dolu, tatlı ve yanık yanık,
En derin hüzün gibi. Ne tuhaf fakat!

Ein namenloses Heimweh weinte lautlos
In meiner Seele nach dem Leben, weinte,
Wie einer weint, wenn er auf grossem Seeschiff
Mit gelben Riesensegeln gegen Abend
Auf dunkelblauem Wasser an der Stadt,
Der Vaterstadt, vorüberfährt. Da sieht er
Die Gassen, hört die Brunnen rauschen, riecht
Den Duft der Fliederbüsche, sieth sich selber,
Ein Kind, am Ufer stehn, mit Kindesaugen,
Die ängstlich sind und weinen wollen, sieht
Durchs offne Fenster Licht in seinem Zimmer-
Das grosse Seeschiff aber trägt ihn weiter
Auf dunkelblauem Wasser lautlos gleitend
Mit gelben fremdgeformten Riesensegeln.

Ruhumda isimsiz bir gurbet sevdası, sessizce
Ağlıyordu hayatın ardından, ağlıyordu, hani,
Biri büyük bir geminin güvertesinde, iri
Sarı yelkenlerle, akşama doğru, koyu mavi
Sular üzerinden kayarak, şehrin,
Doğum şehrinin önünden geçerken, ağlar ya. Orda
Sokakları görür, aktığını duyar çeşmelerin,
Leylakları içine çeker kokusunu ve kendisinin,
Bir çocuk, kıyıda durduğunu görür, çocuk
Gözleriyle, korkudan ağlamak isteyen: görür
Açık pencereden ışık düştüğünü kendi odasına.
Büyük denizlerin gemisi ancak, onu hep götürür,
Koyu mavi sular üzerinden sessizce kayarak,
Sarı, garip şekilli iri yelkenlerle.

VOR TAG

Nun liegt und zuckt am fahlen Himmelsrand
In sich zusammgesunken das Gewitter.
Nun denkt der Kranke: «Tag! jetzt werd ich schlafen!»
Und drückt die heissen Lider zu. Nun streckt
Die junge Kuh im Stall die starken Nüstern
Nach kühlem Frühduft. Nun im stummen Wald
Hebt der Landstreicher ungewaschen sich
Aus weichem Bett vorjährigen Laubes auf
Und wirft mit frecher Hand den nächsten Stein
Nach einer Taube, die schlaftrunken fliegt,
Und graust sich selber, wie der Stein so dumpf
Und schwer zur Erde fällt. Nun rennt das Wasser,
Als wollte es der Nacht, der fortgeschlichnen, nach
Ins Dunkel stürzen, unteilnehmend, wild
Und kalten Hauches hin, indessen droben
Der Heiland und die Mutter leise, leise
Sich unterreden auf dem Brücklein: leise,
Und doch ist ihre kleine Rede ewig
Und unzerstörbar wie die Sterne droben.

GÜN ÖNCESİ

İşte, içine çökmüş, yatıp çırpınır sağanak
Solgun gök kenarında şimdi.
Şimdi işte düşünür hasta: «Gün! Uyurum artık!»
Ve sımsıkı kapatır alevli kirpiklerini. Bir buzağı
İşte şimdi, ahırda, burnunu uzatır, ilk serin
Sabah kokusuna doğru. Şimdi işte, suskun ormanda,
Geçmiş yılın yaprakları yatağından doğrulur,
Serseri, yıkanmadan, ve, hemen yanındaki taşı
Çirkef bir elle fırlatır, bir güvercinin üstüne,
Hâlâ uyku sersemliğiyle uçan ve kendisi bile iğrenir,
Taş öyle duygusuz ve öyle ağırca
Toprağa düştüğünde. İşte su koşar şimdi,
Gecenin, o sinsice kaçanın, hemen peşinden,
Karanlığa dökülmek istercesine, ilgisiz, asi
Ve soğuk bir eda ile, ki o sıra
Annesiyle münci yukarda: sessizce, sessizce
Görüşürler küçük köprünün üstünde: sessizce,
Fakat ebedidir yine de, kısa sohbetleri
Ve yukardaki yıldızlar kadar asla zedelenmez.

Er trägt sein Kreuz und sagt nur: «Meine Mutter!»
Und sieht sie an, und: «Ach, mein lieber Sohn!»
Sagt sie. - Nun hat der Himmel mit der Erde
Ein stumm beklemmend Zwiegespräch. Dann geht
Ein Schauer durch den schweren, alten Leib:
Sie rüstet sich, den neuen Tag zu leben.
Nun steigt das geisterhafte Frühlicht. Nun
Schleicht einer ohne Schuh von einem Frauenbett,
Läuft wie ein Schatten, klettert wie ein Dieb
Durchs Fenster in sein eigenes Zimmer, sieht
Sich im Wandspiegel und hat plötzlich Angst
Vor diesem blassen, übernächtigen Fremden,
Als hätte dieser selbe heute nacht
Den guten Knaben, der er war, ermordet
Und käme jetzt, die Hände sich zu waschen
Im Krüglein seines Opfers wie zum Hohn,
Und darum sei der Himmel so beklommen
Und alles in der Luft so sonderbar:
Nun geht die Stalltür. Und nun ist auch Tag.

Haçını taşır o ve yalnız der ki: «Anneciğim!»
Ve yüzüne bakar onun, ve: «Ah, sevgili oğlum benim!»
Der o da. -İşte şimdi suskun ve tedirgin
Bir mülakat içindedir yer ile gök. Ve birden
Bir ürperiş geçer ağır yaşlı gövdenin içinden:
O, yeni günü yaşamaya hazırlanıyor.
İşte çıkıyor sabahın hayali ışığı. İşte,
Gizlice, yalınayak, biri, süzülüyor bir kadın yatağından
Yürüyor bir gölge gibi, pencereden kendi odasına
Bir hırsız gibi tırmanıp, kendisini duvardaki
Aynanın içinde görüyor ve birdenbire korkuyor
Bu solgun ve uykusuz yabancıdan, sanki
Bu yabancı, bu gece, hani daha dün
Kendisi olan o uslu çocuğu öldürmüş de,
Şimdi, alay olsun diye gelmiş, ellerini küpünde
Yıkamaya kurbanının ve bu yüzden işte, gök
O kadar tedirginmiş, ve havada her şey o kadar tuhaf.
İşte şimdi açılır ahır kapısı. İşte gün olur şimdi de.

REISELIED

Wasser stürzt, uns zu verschlingen,
Rollt der Fels, uns zu erschlagen,
Kommen schon auf starken Schwingen
Vögel her, uns fortzutragen.

Aber unten liegt ein Land,
Früchte spiegelnd ohne Ende
In den alterslosen Seen.

Marmorstirn und Brunnenrand
Steigt aus blumigem Gelände,
Und die leichten Winde wehn.

SEFER ŞARKISI

Seller dökülür, bizi yutmak için,
Yuvarlanagelir kayalar, bizi ezmeye.
İşte güçlü kanatlarıyla sakin
Sakin kuşlar yetişir, bizi alıp götürmeye.

Bir dünya uyur durur ama aşağıda
Yaşsız göllerin dibinde
Tükenmeden meyvalar saçar.

Çiçek açmış kurulur yaylada
Mermer alnı ve bir çeşme,
Ve eser hafif rüzgârlar.

DIE BEIDEN

Sie trug den Becher in der Hand
—Ihr Kinn und Mund glich seinem Rand—,
So leicht und sicher war ihr Gang,
Kein Tropfen aus dem Becher sprang.

So leicht und fest war seine Hand:
Er ritt auf einem jungen Pferde,
Und mit nachlässiger Gebärde
Erzwang er, dass es zitternd stand.

Jedoch, wenn er aus ihrer Hand
Den leichten Becher nehmen sollte,
So war es beiden alzu schwer:
Denn beide bebten sie so sehr,
Dass keine Hand die andre tand
Und dunkler Wein am Boden rollte.

İKİSİ

O, elinde bardağı taşırdı sürekli,
-Ağız ve dudağı benzerdi kenarına,-
Gelişi öylesine hafif ve emindi ki
Taşmazdı bardaktan bir damla.

Eli bu kadar hafif ve sıkıydı onun:
Koştururdu genç bir atı,
Ve farkında olmadan zorluğun,
Ufak bir hamleyle durmasını sağlardı.

Fakat, o nazik bardağı ne zaman
Onun elinden almayı yeğlediyse,
Bir hayli zorlanırdı ikisi de:
İkisi birden, zira, titrerdi telaştan,
Ki bulamazdı bir el öbür eli
Ve koyu şarap batırırdı yerleri.

LEBENSLIED

Den Erben lass verschwenden
An Adler, Lamm und Pfau
Das Salböl aus den Händen
Der toten alten Frau!
Die Toten, die entgleiten,
Die Wipfel in dem Weiten -
Ihm sind sie wie das Schreiten
Der Tänzerinnen wert!

Er geht wie den kein Walten
Vom Rücken her bedroht.
Er lächelt, wenn die Falten
Des Lebens flüstern: Tod!
Ihm bietet jede Stelle
Geheimnisvoll die Schwelle;
Es gibt sich jeder Welle
Der Heimatlose hin.

YAŞAM ŞARKISI

Harcasın, bırak, varisi,
Kartal kuzu tavusa
Ölü yaşlı kadının elinden
O tatlı merhemi!
Süzülerek giden ölüler,
Ağaç uçları, enginliktekiler
Bunları, yürüyüşünü gibi sever
Dans eden kızların!

O, tıpkı arkasında bir hüküm
Korkusu duymayan gibi ilerler.
Hayatın kıvrımları: «ölüm!»
Diye fısıldasa da, o gülümser!
Her yer, gizlice
İter onu eşiğe;
Yurtsuz her cilveye
Verir kendisini öylece.

Der Schwarm von wilden Bienen
Nimmt seine Seele mit;
Das Singen von Delphinen
Beflügelt seinen Schritt:
Ihn tragen alle Erden
Mit mächtigen Gebärden.
Der Flüse Dunkelwerden
Begrenzt den Hirtentag!

Das Salböl aus den Händen
Der toten alten Frau
Lass lächelnd ihn verschwenden
An Adler, Lamm und Pfau:

Er lächelt der Gefährten. -
Die schwebend unbeschwerten
Abgründe und die Gärten
Des Lebens tragen ihn.

Asi arıların sürüsü
Ruhunu alıp götürür;
Yunusların türküsü
Onu göğe yürütür.
Taşır onu her toprak
İri tavırlar takınarak,
Nehirlerin kararması, bak,
Sınırlar çoban gününü!

Gülümseyerek hafiften,
Harcasın tatlı merhemi,
Ölü yaşlı kadının elinden
Kartal, kuzu, tavusa:
O, yoldaşlara gülümser.-
Hafif ve iyimser
Uçurumlarla hayatın her
Bahçesi onu taşır.

DEIN ANTLITZ...

Dein Antlitz war mit Träumen ganz beladen.
Ich schwieg und sah dich an mit stummem Beben.
Wie stieg das auf! Dass ich mich einmal schon
In frühern Nächten völlig hingegeben

Dem Mond und dem zuviel geliebten Tal,
Wo auf den leeren Hängen auseinander
Die magern Bäume standen und dazwischen
Die niedern kleinen Nebelwolken gingen

Und durch die Stille hin die immer frischen
Und immer fremden silberweissen Wasser
Der Fluss hinrauschen liess - wie stieg das auf!

Wie stieg das auf! Denn allen diesen Dingen
Und ihren Schönheit - die unfruchtbar war -
Hingab ich mich in grosser Sehnsucht ganz,
Wie jetzt für das Anschaun von deinem Haar
Und zwischen deinen Lidern diesen Glanz!

YÜZÜN...

Baştanbaşa düşlerle yüklüydü yüzün,
Susup baktım sana sessiz bir titreyiş ile,
Ne biçim taşardı! Nasıl da içimi çözüp
Salıvermiştim büsbütün, çok önceki gecelerde,

Bırakmıştım mehtaba kendimi, hadsiz sevdiğim vadiye,
Hani yalın tepelerin üstünde, orda burda
İnce ağaçların belirdiği, ve aralarından
Alçalan sis bulutlarının geçtiği yerlere...

Ve sessizlik boyunca hep o taze
Ve daima tuhaf gümüşi ak suları
Hani akıtırdı nasıl - ne biçim taşardı,

Yarab, ne biçim! Nitekim, bütün bu şeylere
Ve güzelliklerine - verimsiz ve boş kalan! -
Büyük bir hasretle ve hepten kendimi vermiştim,
Saçlarına bakmak için nasıl veriyorsam şu an
Kendimi ve kirpiklerinin arasındaki o ışık için.

WELTGEHEIMNIS

Der tiefe Brunnen weiss es wohl,
Einst waren alle tief und stumm
Und alle wussten drum.

Wie Zauberworte, nachgelallt
Und nicht begriffen in den Grund,
So geht es jetzt von Mund zu Mund.

Der tiefe Brunmen weiss es wohl;
In den gebückt, begriffs ein Mann,
Begriff es und verlor es dann.

Und redet' irr und sang ein Lied -
Auf dessen dunklen Spiegel bückt
Sich einst ein Kind und wird entrückt.

DÜNYA SIRRI

Derin kuyu biliyordur onu,
Bir zaman derindi herkes ve suskun,
Ve herkes bilincindeydi onun,

Büyülü sözler gibi tekrarlanarak,
Ve dibine kadar kavranmadan
Şimdi öyle düşer ağızlardan.

Derin kuyu biliyordur onu,
İçine bükülüp anlamış bir adam,
Anlamış ve kaybetmiş sonradan.

Ve aptallaşmış ve şarkı söylemiş,
Onun karanlık aksine eğilir
Bir gün bir çocuk ve ötelenir.

Und wächst und weiss nichts von sich selbst
Und wird ein Weib das einer liebt
Und - wunderbar wie Liebe gibt!

Wie Liebe tiefe Kunde gibt
Da wird an Dinge, dumpf geahnt,
In ihren Küssen tief gemahnt..

In unsern Worten liegt es drin,
So tritt des Bettlers Fuss den Kies,
Der eines Edelsteins Verlies.

Der tiefe Brunnen weiss es wohl,
Einst aber wussten alle drum,
Nun zuckt im Kreis ein Traum herum.

Ve büyür ve bilmez kendisi nedir,
Ve bir kadın olur, birinin sevdiği,
Ve -nasıl harikalar, aşk'ın verdiği!

Aşk nasıl da derin bir ileti verir,
Uzaktan sezilmiş nesnelere
İma edilir derin öpüşlerle.

Kelimelerimizin içindedir,
İşte dilencinin ayağı vurur çakıla,
Ki barınaktır o bir pırlantaya.

Derin kuyu biliyordur onu
Bir zaman, ama, bilincindeydi herkes onun,
İşte seğriyor şimdi etraflarda bir uçurum.

BALLADE DES ÄUSSEREN LEBENS

Und Kinder wachsen auf mit tiefen Augen,
Die von nichts wissen, wachsen auf und sterben,
Und alle Menschen gehen ihre Wege.

Und süsse Früchte werden aus den herben
Und fallen nachts wie tote Vögel nieder
Und liegen wenig Tage und verderben.

Und immer weht der Wind, und immer wieder
Vernehmen wir und reden viele Worte
Und spüren Lust und Müdigkeit der Glieder.

Und Strassen laufen durch das Gras, und Orte
Sind da und dort, voll Fackeln, Bäumen, Teichen,
Und drohende, und totenhaft verdorrte...

YÜZEYDEKİ HAYATIN TÜRKÜSÜ

Ve çocuklar büyüyor derin gözlerle,
Bir şeyi bilmeyen, büyüyüp ölüyor.
Ve bütün insanlar kendi yollarında gidiyor.

Ve ham meyveler olgunlaşıp tatlı oluyor,
Ve geceleyin yere düşüyor ölü kuşlar gibi,
Ve bir kaç gün öyle durup hepsi çürüyor.

Ve her zaman rüzgâr esiyor ve sürekli
İşitip konuşuyoruz birçok sözcüğü biz
Ve bedenlerimiz yorgunluk duyuyor ve nice zevki.

Ve çayırlardan caddeler geçiyor ve isimsiz
Kasabalar oluyor orda burda, ağaç ve göletlerle
Ve meşaleler dolu, korkutucu sessiz...

Wozu sind diese aufgebaut? und gleichen
Einander nie? und sind unzählig viele?
Was wechselt Lachen, Weinen und Erbleichen?

Was frommt das alles uns und diese Spiele,
Die wir doch gross und ewig einsam sind
Und wandernd nimmer suchen irgend Ziele?

Was frommts, dergleichen viel gesehen haben?
Und dennoch sagt der viel, der «Abend» sagt,
Ein Wort, daraus Tiefsinn und Trauer rinnt

Wie schwerer Honig aus den hohlen Waben.

Niçin bunlar kurulmuş? Ve birbirlerine
Benzemezler hiç? Ve niye sayısızdır bunlar?
Gülüşlerle ağlayışları birden değiştiren ne?

Bütün bunlardan bize ne, nedir bu oyunlar,
Ki uluyuz biz ve ebediyen yalnız kalarak
Gezip aramayız biz asla herhangi sonucu?

Ne ki, benzeri şeyleri fazlaca görmüş olmak?
Ancak çok şey söyler yine de, «akşam» diyen,
Bir söz, içinden derin mana ve hüzün akar,

Koyu bal akar misali oyuk peteklerden.

TERZINEN

I

ÜBER VERGÄNGLICHKEIT

Noch spür ich ihren Atem auf den Wangen:
Wie kann das sein, dass diese nahen Tage
Fort sind, für immer fort, und ganz vergangen?

Dies ist ein Ding, das keiner voll aussinnt,
Und viel zu grauenvoll, als dass man klage:
Dass alles gleitet und vorüberrinnt.

Und dass mein eignes Ich, durch nichts gehemmt,
Herüberglitt aus einem kleinen Kind
Mir wie ein Hund unheimlich stumm und fremd.

Dann: dass ich auch vor hundert Jahren war
Und meine Ahnen, die im Totenhemd,
Mit mir verwandt sind wie mein eignes Haar,

So eins mit mir als wie mein eignes Haar.

FANİLİK ÜÇLÜKLERİ

I

Hâlâ soluğunu duyuyorum yanaklarımda:
Nasıl oluyor da, bütün bu yakın günler
Geçmiş olur, ebediyen geçmiş ve tamamıyla?

Bu bir şey, birinin imkânsızdır asla bilmesi,
Ve o kadar dehşetle dolu ki, ağlayamaz gözler:
Her şeyin su gibi aka aka kayıp gitmesi,

Ve hiç engel görmeden kendi benliğimin,
Ufak bir çocuğun içinden buraya süzülerek gelmesi,
Bana bir köpek kadar yabancı ve öyle sakin,

Sonra, yüz yıl önce de benim varolmuş olmam,
Ve atalarımın, suskun kefenlerinin içindeyken,
Bana saçlarım gibi benzemeleri ve benimle tam

Bir birlik içinde olmaları, ben nasıl saçımlaysam.

II

Die Stunden! wo wir auf das helle Blauen
Des Meeres starren und den Tod verstehn,
So leicht und feierlich und ohne Grauen,

Wie kleine Mädchen, die sehr blass aussehn,
Mit grossen Augen, und die immer frieren,
An einem Abend stumm vor sich hinsehn

Und wissen, dass das Leben jetzt aus ihren
Schlaftrunknen Gliedern still hinüberfliesst
In Bäum und Gras, und sich matt lächelnd zieren

Wie eine Heilige, die ihr Blut vergiesst.

II

O saatler! Mavi ağarmasına hani denizin
Birlikte dalıp ölümü anladığımız,
Ürkmeden ve öyle hafif ve engin,

Küçük kızlar gibi, yüzleri epey kansız
Olan ve, büyük gözlerle, daima üşüyen,
Sessizce bakarken bir akşamleyin, apansız,

Hayatın, bilirler, uykulu eklemlerinden
Şimdi usulca aktığını, ötedeki
Ağaçlar ve otun içine, ve yorgun çekingen

Gülüşleri hatırlatır kanını akıtan bir azizeyi.

III

Wir sind aus solchem Zeug wie das zu Träumen,
Und Träume schlagen so die Augen auf
Wie kleine Kinder unter Kirschenbäumen,

Aus deren Krone den blassgoldnen Lauf
Der Vollmond anhebt durch die grosse Nacht.
... Nicht anders tauchen unsre Träume auf,

Sind da und leben wie ein Kind, das lacht,
Nicht minder gross im Auf- und Niederschweben
Als Vollmond, aus Baumkronen aufgewacht.

Das Innerste ist offen ihrem Weben;
Wie Geisterhände in vesperrtem Raum
Sind sie in uns und haben immer Leben.

Und drei sind Sins: ein Mensch, ein Ding, ein Traum.

III

Biz öyle bir eşyadanız ki, düşlemenin benzeri,
Ve böyle açar gözlerini bütün düşler:
Kiraz ağaçları altında duran çocuklar misali.

Çıkıp tepesinden onların, solgun altuni akışını
Yola koyar dolunay ulu gece kubbesinden:
İşte öyle doğarlar düşlerimiz de tıpkı,

Var olurlar bir çocuk gibi: yaşayıp gülen,-
Aynı heybettedir dolunayla, çıkış ve inişi,
Dolunay ki, uyanmış o, ağaç tepelerinden.

Açıktır doku dolu hayatlarına, ruhun içi,
Büyülü eller, kilitli bir odaya düşmüş
Misali, içimizdedir ve yaşarlar sürekli,

Ve üçü de birdir: Bir insan, bir nesne, bir düş.

MANCHE FREILICH...

Manche freilich müssen drunten sterben,
Wo die schweren Ruder der Schiffe streifen,
Andre wohnen bei dem Steuer droben,
Kennen Vogelflug und die Länder der Sterne.

Manche liegen immer mit schweren Gliedern
Bei den Wurzeln des verworrenen Lebens,
Andern sind die Stühle gerichtet
Bei den Sibyllen, den Königinnen,
Und da sitzen sie wie zu Hause,
Leichten Hauptes und leichter Hände.

Doch ein Schatten fällt von jenen Leben
In die anderen Leben hinüber,
Und die leichten sind an die schweren
Wie an Luft und Erde gebunden:

BAZILARI TABİİ...

Bazıları tabii aşağılarda ölmeli,
Gemilerin ağır küreklerinin savrulduğu.
Yukarda, dümen başındadır başkaları,
Tanırlar kuş ve yıldız kırlarını.

Bazıları hep ağır vücutlarıyle serilidir
Köklerinde bu karmaşık hayatın.
Başkalarına sandalyeleri kurulmuştur,
Hurilerin, kraliçelerin, hemen yanına,
Ve kendi evlerindelermiş gibi, orada
Otururlar, başları hafif, elleri hafif.

Ancak, bir gölge düşer o hayatlardan
Öbür hayatların dünyasına,
Ve birbirine sımsıkı kenetlidir, havanın
Toprağa olduğu gibi, hafifle ağır olanlar:

Ganz vergessener Völker Müdigkeiten
Kann ich nicht abtun von meinen Lidern,
Noch weghalten von der erschrockenen Seele
Stummes Niederfallen ferner Sterne.

Viele Geschicke weben neben dem meinen,
Durcheinander spielt sie alle das Dasein,
Und mein Teil ist mehr als dieses Lebens
Schlanke Flamme oder schmale Leier.

Kirpiğimden ne silebiliyorum yorgunluklarını
Büsbütün unutulmuş halkların,
Ürkmüş ruhumdan uzak tutamıyorum ne de,
Suskun düşüşünü ırak yıldızların.

Birçok talih var benimkinin yanında;
Çalkalayıp duruyor hayat hepsini.
Ve bana düşen pay pekâlâ fazladır,
Bu hayatın ince alev ya da dar sazından.

EIN TRAUM VON GROSSER MAGIE

Viel königlicher als ein Perlenband
Und kühn wie junges Meer im Morgenduft,
So war ein grosser Traum - wie ich ihn fand.

Durch offene Glastüren ging die Luft.
Ich schlief im Pavillon zu ebner Erde,
Und durch vier offne Türen ging die Luft -

Und früher liefen schon geschirrte Pferde
Hindurch und Hunde eine ganze Schar
An meinem Bett vorbei. Doch die Gebärde

Des Magiers - des Ersten, Grossen - war
Auf einmal zwischen mir und einer Wand:
Sein stolzes Nicken, königliches Haar.

Und hinter ihm nicht Mauer: es entstand
Ein weiter Prunk von Abgrund, dunklem Meer
Und grünen Matten hinter seiner Hand.

BÜYÜK BÜYÜ DOLU BİR DÜŞ

Bir inci bileziğinden çok daha heybetli
Ve tan kokusundaki genç deniz kadar cesur,
Böyle idi iri bir düş -bana öyle geldi.

Açık cam kapılarından esinti sızıyordu
Uyuyordum ben küçük köşkte, düz yerde,
Ve esinti, dört açık kapıdan sızıyordu.

Ve içinden koşa koşa geçiyordu, öncèleri bile,
Koşulmuş atlar ve köpekler sürü sürü
Yatağımın önünden. Fakat birdenbire

Hareketiyle, o -ilk, büyük- büyücü
Olurdu benimle duvar arasında: Onun
Soylu saçları, başını gururlu büküşü.

Ve arkasında kalmamıştı duvar: bir uçurumun
Ve koyu deniz ve de yeşil vadilerin
Engin heybeti doğuyordu, elinin ardında onun.

Er bückte sich und zog das Tiefe her.
Er bückte sich, und seine Finger gingen
Im Boden so, als ob es Wasser wär.

Vom dünnen Quellenwasser aber fingen
Sich riesige Opale in den Händen
Und fielen tönend wieder ab in Ringen.

Dann warf er sich mit leichtem Schwung der Lenden-
Wie nur aus Stolz - der nächsten Klippe zu;
An ihm sah ich die Macht der Schwere enden.

In seinen Augen aber war die Ruh
Von schlafend- doch lebendgen Edelsteinen.
Er setzte sich und sprach ein solches Du

Zu Tagen, die uns ganz vergangen scheinen,
Dass sie herkamen trauervoll und gross:
Das freute ihn zu lachen und zu weinen.

Eğilir, beri çekerdi, öteden bütün derinliği,
Eğilirdi, ve güzel parmakları yerde
Gezerdi, sanki suda gezer gibi.

Eline ince pınar suyundan ama
Kocaman opaller takılıyordu, ve
Çınlayarak yere düşüyordu yine halka halka.

Atlardı sonra, belinden ufak bir hamle
Çıkartarak, en yakın kayaya, sırf gururunu
Gösterircesine: Kanmıyordu ki ağırlığın gücüne.

Fakat gözlerinin içinde taşırdı sonsuz huzurunu,
Uyuyan ancak yine de canlı mücevherlerin;
Usulca oturup, öylesine bir sen diyordu,

Ki o günlere, geçmiş görünen bizim için;
Hemen yanaşıyordu onlar hüzünlü ve iri.
Bu, ona sevincini veriyordu ağlayıp gülmenin.

Er fühlte traumhaft aller Menschen Los,
So wie er seine eignen Glieder fühlte.
Ihm war nichts nah und fern, nichts klein und gross.

Und wie tief unten sich die Erde kühlte,
Das Dunkel aus den Tiefen aufwärts drang,
Die Nacht das Laue aus den Wipfeln wühlte,

Genoss er allen Lebens grossen Gang
So sehr - dass er in grosser Trunkenheit
So wie ein Löwe über Klippen sprang.
.....

Cherub und hober Herr ist unser Geist -
Wohnt nicht in uns, und in die obern Sterne
Setzt er den Stuhl und lässt uns viel verwaist:

Doch Er ist Feuer uns im tiefsten Kerne
-So ahnte mir, da ich den Traum da fand-
Und redet mit den Feuern jener Ferne

Und lebt in mir wie ich in meiner Hand.

Düşle seziyordu o, bütün insanların talihini,
Biri nasıl kendi eklemlerini duyuyorsa:
Ne yakın ne de uzaktı bir şey ona, ve ne ufak ne de irî.

Ve en dibinde toprak serinlediği anda,
Derinlerden sızdıkça karanlık, yukarı doğru,
Ilıklığı ağaç tepelerinden, gece savurdukça,

O zaman tüm hayatın büyük akışı, onu
O kadar doyururdu ki, büyük sarhoşlukla,
Bir aslan gibi geçerdi her uçurumu.
.....

Bizim ruhumuz ulu efendidir ve Cherub
İçimizde oturmaz ve bizi öksüz olarak unutur,
Tahtını daha yukardaki yıldızlara kurup:

Fakat en dibimizde, o, bizim için kordur.
-Böyle sezdim, bu rüyayı gördüğümde-
Ve o uzaklığın ateşleriyle, o hep konuşur

Ve içimde yaşar, ben nasıl yaşıyorsam aya'mın içinde.

DREI KLEINE LIEDER

I

Hörtest du denn nicht hinein,
Dass Musik das Haus umschlich?
Nacht war schwer und ohne Schein,
Doch der sanft auf hartem Stein
Lag und spielte, das war ich.

Was ich konnte, sprach ich aus:
«Liebste du, mein Alles du!»
Östlich brach ein Licht heraus,
Schwerer Tag trieb mich nach Haus,
Und mein Mund ist wieder zu.

ÜÇ KÜÇÜK ŞARKI

I

Hiç dinlemedin mi içeriye
Evin etrafını müziğin gezdiğini?
Ağır ve parıltısızdı gece
Ancak usulca taşın üstünde
Yatıp oynayan, o bendim.

Söyleyebileceklerimin hepsini söyledim;
«Benim Sevgilim, herşeyim benim!»
Doğudan bir ışık kurtuldu,
Ağır gün beni eve oturttu.
Ve işte sustu yine şu an dilim.

II

IM GRÜNEN ZU SINGEN

War der Himmel trüb und schwer,
Waren einsam wir so sehr,
Voneinander abgeschnitten!
Aber das ist nun nicht mehr:
Lüfte fliessen hin und her;
Und die ganze Welt inmitten
Glänzt, als ob sie gläsern wär.

Sterne kamen aufgegangen,
Flimmern mein- und deinen Wangen,
Und sie wissens auch:
Stark und stärker wird ihr Prangen;
Und wir atmen mit Verlangen,
Liegen selig wie gefangen,
Spüren eins des andern Hauch.

II

KIRDA ŞARKI SÖYLEMEK

Gök, kapanık ve yoğundu da,
İkimiz işte o kadar yalnızdık,
Birbirimizden uzak ve ayrı!
Ancak, bu böyle değil ya artık:
Esintiler dolaşır, ordan buraya,
Ve bütün dünyanın parıldar ortası
Camdan yapılmışcasına.

Açıla geliyordu yıldızlar,
Yanaklarımızda parıldar
Ve onlar da şunu biliyor:
Işınları güçlendikçe güçleniyor;
Ve nefes alıyoruz biz hevesle,
Uzanmışız tutuklu gibi bahtiyar,
Ve birbirimizin yakın oluruz nefesine.

III

Die Liebste sprach: «Ich halt dich nicht,
Du hast mir nichts geschworn.
Die Menschen soll man halten nicht,
Sind nicht zur Treu geborn.

Zieh deine Strassen hin, mein Freund,
Beschau dir Land um Land,
In vielen Betten ruh dich aus,
Viel Frauen nimm bei der Hand.

Wo dir der Wein zu sauer ist,
Da trink du Malvasier,
Und wenn mein Mund dir süsser ist,
So komm nur wieder zu mir!»

III

Dedi ki sevgilim: «Tutmam asla seni,
Bana hiç bir yemin etmedin.
Tutmamalı asla kimseyi
İnsan doğmamış sadık olmak için.

Git dostum, yolunda yürü,
Haydi gez ülke ülke,
Yataklarda dinlen bir sürü,
Sarıl bir çok kadının eline.

Şarab sana nerde acı gelirse,
Orda iç ebegümeci suyunu,
Ve daha tatlıysa dudağım seninkine,
O zaman yine tut benim yolumu.»

DER JÜNGLING IN DER LANDSCHAFT

Die Gärtner legten ihre Beete frei,
Und viele Bettler waren überall
Mit schwarzverbundnen Augen und mit Krücken -
Doch auch mit Harfen und den neuen Blumen,
Dem starken Duft der schwachen Frühlingsblumen.

Die nackten Bäume lissen alles frei:
Man sah den Fluss hinab und sah den Markt,
Und viele Kinder spielen längs den Teichen.
Durch diese Landschaft ging er langsam hin
Und fühlte ihre Macht und wusste - dass
Auf ihn die Weltgeschicke sich bezogen.

KIR YOLLARINDAKİ GENÇ

Bahçıvanlar açarlardı tarhlarını,
Ve her yerde birikmişti siyah tülbentli
Gözlerle ve de bastonlarla, dilenciler -
Fakat arplar ve yeni çiçeklerle de,
Zayıf bahar çiçeklerinin iri kokusuyla.

Açık bırakırlardı her yanı, çıplak ağaçlar:
Nehir boyu ve de pazar görünürdü, aşağıya baktın mı,
Ve bir sürü çocuk oynar, göletler boyunca.
Bu kır yollarından ağır ağır geçerdi o,
Ve onların gücünü hisseder ve bilirdi,
Dünya işlerinin, kendisini kastettiğini.

Auf jene fremden Kinder ging er zu
Und war bereit, an unbekannter Schwelle
Ein neues Leben dienend hinzubringen.
Ihm fiel nicht ein, den Reichtum seiner Seele,
Die frühern Wege und Erinnerung
Verschlungner Finger und getauscher Seelen
Für mehr als nichtigen Besitz zu achten.

Der Duft der Blumen redete ihm nur
Von fremder Schönheit - und die neue Luft
Nahm er stillatmend ein, doch ohne Sehnsucht:
Nur dass er dienen durfte, freute ihn.

O yabancı çocukların giderdi yanına,
Ve hazırdı, hiç bilinmeyen bir eşikte,
Hizmet ederek yeni bir hayatı sürdürmeye.
Ruhunun zenginliğini, önceki yolları ve
Sarmaşık parmaklar ve karmaşık ruhların hatırasını,
Aklına hiç gelmezdi, değersiz bir mülkten
Daha fazla bir şey olarak düşünmek.

Sırf, ona çiçeklerin kokusu ederdi bahsini
Meçhul güzelliğin - ve yeni havayı
Sakit teneffüsle, fakat özlemsiz, çekerdi içine:
Hizmet edebildiğine, ancak, seviniyordu, o.

DER SCHIFFSKOCH,
EIN GEFANGENER, SINGT:

Weh, geschieden von den Meinigen,
Lieg ich hier seit vielen Wochen;
Ach und denen, die mich peinigen,
Muss ich Mahl- um Mahlzeit kochen.

Schöne purpurflossige Fische,
Die sie mir lebendig brachten,
Schauen aus gebrochenen Augen,
Sanfte Tiere muss ich schlachten.

Stille Tiere muss ich schlachten,
Schöne Früchte muss ich schälen
Und für sie, die mich verachten,
Feurige Gewürze wählen.

GEMİ AŞÇISI, BİR ESİR, ŞARKI SÖYLER:

Vay, ayrıyım benimkilerden,
Yatarım burda haftalardan beri!
Ah ve bana eziyetler veren
Herkese hazırlamalıyım yemeğini.

Güzel mor kanatlı balıklar,
Bana canlı canlı getirdikleri,
Kırık gözlerle yüzüme bakar,
Uysal hayvanlar kesmeliyim.

Sakin hayvanlar kesmeliyim,
Soymalıyım güzel meyvalar,
Ve beni hor görenler için
Katmalıyım acı baharatlar.

Und wie ich gebeugt beim Licht in
Süss- und scharfen Düften wühle,
Steigen auf ins Herz der Freiheit
Ungeheuere Gefühle!

Weh, geschieden von den Meinigen,
Lieg ich hier seit wieviel Wochen!
Ach und denen, die mich peinigen,
Muss ich Mahl- um Mahlzeit kochen!

Ve ne zaman ışığın yanında bükük,
Karıştırırsam tatlı ve acı kokuları,
Ta yüreğe yükselir özgürlüğün
İnanılmaz hoş duyguları.

Vay, ayrıyım benimkilerden,
Yatarım burda haftalardan beri!
Ah, ve bana eziyetler veren
Herkese hazırlamalıyım yemeğini.

DES ALTEN MANNES SEHNSUCHT NACH DEM SOMMER

Wenn endlich Juli würde anstatt März,

Nichts hielte mich, ich nähme einen Rand,
Zu Pferd, zu Wagen oder mit der Bahn
Käm ich hinaus ins schöne Hügelland.

Da stünden Gruppen grosser Bäume nah,
Platanen, Rüster, Ahorn oder Eiche:
Wie lang ists, dass ich keine solchen sah!

Da stiege ich vom Pferde oder riefe
Dem Kutscher: Halt! und ginge ohne Ziel
Nach vorwärts in des Sommerlandes Tiefe.

Und unter solchen Bäumen ruht ich aus;
In deren Wipfel wäre Tag und Nacht
Zugleich, und nicht so wie in diesem Haus.

YAŞLI ADAMIN YAZA HASRETİ

Hele temmuz olsaydı keşke, mart yerine.

Tutamazdı kimse beni, alır bir çantayı
At üstünde, araba, ya da trenle
Çıkardım güzel yaylaya, burdan dışarı.

Orda grup grup ağaç olurdu yan yana,
Çınar, kara ve akçaağaç ya da meşe:
Görmeyeli, yıllar geçmiş gibi gelir bana!

Hemen atlar atımdan ya da sürücüye
«Dur!», der, giderdim gittiğim yeri bilmeden,
İleriye, yaz ikliminin hep derinliğine.

Ve öyle ağaçların altında dinlenirdim ki,
Tepelerinde gece barınırdı ve aynı anda
Gün, olmazdı bu evde olduğu gibi.

Wo Tage manchmal öd sind wie die Nacht
Und Näachte fahl und lauernd wie der Tag.
Dort wäre Alles Leben, Glanz und Pracht.

Und aus dem Schatten in des Abendlichts
Beglückung tret ich, und ein Hauch weht hin,
Doch nirgend flüsterts: «Alles dies ist nichts.»

Das Tal wird dunkel, und wo Häuser sind,
Sind Lichter, und das Dunkel weht mich an,
Doch nicht vom Sterben spricht der nächtige Wind.

Ich gehe übern Friedhof hin und sehe
Nur Blumen sich im letzten Scheine wiegen,
Von gar nichts anderm fühl ich eine Nähe.

İçinde günlerin bazen gece gibi boş
Gecelerse gün gibi loş ve sinsi geçtiği,
Orada her şey hayat olurdu, şen ve hoş.

Ve bölgenin içinden çıkarım mutlu serinliğine
Akşam ışığının ve bir esinti akar gider...
Ve yine de duymam: bunlar hepsi boş, diye.

Ova kararır, ve nerede evler kuruluysa,
Orda ışık olur ve yüzüme üfler karanlık,
Siyah rüzgâr ölmekten hiç bahsetmez o sıra.

Mezarlığın içinden geçer ve suskun çiçeklerin
Görürüm son parıltıda yalnız salındıklarını,
Yakınlığını ama hissetmem başka hiçbir şeyin.

Und zwischen Haselsträuchern, die schon düstern,
Fliesst Wasser hin, und wie ein Kind, so lusch ich
Und höre kein «Dies ist vergeblich» flüstern!

Da ziehe ich mich hurtig aus und springe
Hinein, und wie ich dann den Kopf erhebe,
Ist Mond, indes ich mit dem Bächlein ringe.

Halb heb ich mich aus der eiskalten Welle,
Und einen glatten Kieselstein ins Land
Weit schleudernd, steh ich in der Mondeshelle.

Und auf das mondbeglänzte Sommerland
Fällt weit ein Schatten: dieser, der so traurig
Hier nickt, hier hinterm Kissen an der Wand?

Ve henüz kararan fıstıkların arasından
Su akar, ve bir çocuk gibi dinlenirim,
Ve «Bu, beyhudedir», diye fısıltılar duymam.

Üstümden elbiselerimi atar, içine
Atlarım berrak suyun ve kaldırırken başımı
Ay olmuştur, bense boğuşurum köpüren dereyle.

Yarı yarıya çıkarırım kendimi soğuk dalgadan
Ve kaygan bir çakıl taşını karanın içine
Uzakça fırlatarak dururum ay parlaklığında.

Ve ay parıltısı dolu yaz beldesine
İri bir gölge düşer: Bu mu, öyle hüzünlü
Şurda uyuklayan, yastık ardında, şu köşede?

So trüb und traurig, der halb aufrecht kauert
Vor Tag und böse in das Frühlicht starrt
Und weiss, dass auf uns beide etwas lauert?

Er, den der böse Wind in diesem März
So quält, dass er die Nächte nie sich legt,
Gekrampft die schwarzen Hände auf sein Herz?

Ach, wo ist Juli und das Sommerland!

Öyle suskun, öyle acı, hani gün öncesi
İki büklüm olup iblis gib ilk ışığa bakan,
Ve br şeyin ikimizi de gözlediğini bilen mi?

Hani sinsi rüzgârın bu mart günlerinde
Öylesine sıkan, ki geceleri hiç dinmeyen,
Siyah elleri, katı ve yüklü, hep kalbinde?

Ah, nerede temmuz, yaz beldesi nerede!

DER KAISER VON CHINA SPRICHT

In der Mitte aller Dinge
Wohne Ich, der Sohn des Himmels.
Meine Frauen, meine Bäume,
Meine Tiere, meine Teiche
Schliesst die erste Mauer ein.
Drunten liegen meine Ahnen:
Aufgebahrt mit ihren Waffen,
Ihre Kronen auf den Häuptern,
Wie es einem jeden ziemt,
Wohnen sie in den Gewölben.
Bis ins Herz der Welt hinunter
Dröhnt das Schreiten meiner Hoheit.
Stumm von meinen Rasenbänken,
Grünen Schemeln meiner Füsse,
Gehen gleichgeteilte Ströme
Osten-, west- und süd- und nordwärts,
Meinen Garten zu bewässern,
Der die weite Erde ist.

ÇİN İMPARATORU BUYURUR:

Bütün nesnelerin merkezinde
Ben, göğün oğlu, yaşarım.
Kadınlarımı ağaçlarımı
Hayvanlarımı göletlerimi
İlk sur, içinde barındırır kendisinin.
Aşağıda atalarım yatar:
Silahlarıyla defnedilmiş,
Taçları başlarında,
Herbirine nasıl yakışıyorsa,
Yaşar mahzenlerde onlar.
Aşağıya kalbine dek dünyanın
Uğuldar heybetimin yürüyüşü,
Sakit, çimenliklerimden
Ayaklarımın yeşil iskemleleri,
Aynı bölümlü ulu nehirler akar,
Doğu batı güney ve kuzeye,
Sulamak için benim bahçemi,
Engin yer küresi olan.

Spiegeln hier die dunkeln Augen,
Bunten Schwingen meiner Tiere,
Spiegeln draussen bunte Städte,
Dunkle Mauern, dichte Wälder
Und Gesichter vieler Völker.
Meine Edlen, wie die Sterne,
Wohnen rings um mich, sie haben
Namen, die ich ihnen gab,
Namen nach der einen Stunde,
Da mir einer näher kam,
Frauen, die ich ihnen schenkte,
Und den Scharen ihrer Kinder;
Allen Edlen dieser Erde
Schuf ich Augen, Wuchs und Lippen,
Wie der Gärtner an den Blumen.
Aber zwischen äussern Mauern
Wohnen Völker meine Krieger,
Völker meine Ackerbauer.
Neue Mauern und dann wieder
Jene unterwôrfnen Völker,
Völker immer dumpfern Blutes,
Bis ans Meer, die letzte Mauer,
Die mein Reich und mich umgibt.

Parlar burda kara gözleri,
Hayvanlarımın rengarenk kanatları,
Parlar dışarda rengarenk kentler,
Kara surlar, yoğun ormanlar
Ve sayısız halkların simaları.
Soylularım, yıldızlar gibi,
Etrafımda oturur benim, sahiplerdir
Kendilerine verdiğim isimlere,
İçlerinden birisinin bana yaklaştığı
Belli bir saate uygun isimlere;
Kadınlara, kendilerine hediye ettiğim,
Ve çocuklarının kalabalıklarına,
Bütün soylularına bu yeryüzünün
Gözler, boy ve dudaklar yarattım ben,
Bahçıvanın çiçeklerde yarattığı gibi.
Ama daha dıştaki surlar arasında
Savaşçılarımın halkları yaşar,
Halkları tarla köylülerimin;
Yeni surlar, ve sonra yine
O boyunduruk altındaki halklar,
Gitgide uyuşan kanlı halklar,
Ta denize dek, o son sura,
İmparatorluğumu ve beni kapsayan.

SÄNGERIN

Sind wir jung und sind nicht alt,
Lieder haben viel Gewalt,
Machen leicht und machen schwer,
Ziehen deine Seele her.

FREMDER

Leben gibt es nah und fern,
Was ich zeige, seht ihr gern -
Nicht die Schwere vieler Erden,
Nur die spielenden Gebärden.

JUNGER HERR

Vieles, was mir Freude schafft,
Fühl ich hier herangeflogen,
Aber gar so geisterhaft:
Glücklich - bin ich wie betrogen!

DICHTER

Einen hellen Widerschein
Sehe ich im Kreise wandern:
Spürt auch jeder sich allein,
Spürt sich doch in allen andern.

ŞARKICI KADIN

Genciz, yaşlı değiliz,
Şarkılardaki güçlü giz
Hafifletir ve yükler,
Ruhumu buraya çeker.

YABANCI

Hayat vardır yakın ve uzakta
Seversiniz, sunacağımı, mutlaka -
Değil nice toprağın ağırlığını,
Yalnız, oynak tavırları.

GENÇ BEYEFENDİ

Bana zevk veren çok şeyi,
İşte hissederim bu ortamda;
Fakat bunca hayali:
Ne mutlu, yanıldım, galiba!

ŞAİR

Çok ışıklı bir yansımanın
Etrafta görürüm gezindiğini:
Farkındaysa da herkes yalnızlığının
Hep başkalarında sezer yine de kendisini.

MALER

Und wie zwischen leichten Lichtern
Flattert zwischen den Gesichtern
Schwaches Lachen hin und her.

FREMDER

Lieder machen leicht und schwer!

DICHTER

Lieder haben grosse Kraft -
Leben gibt es nah und fern.

JUNGER HERR

Was sie reden, hör ich gern,
Sei es immer geisterhaft.

RESSAM

Ve hafif ışıklar arasında gibi,
Yüzler arasında uçuşup, endişeli
Gülüşler gidip ordan gelir buraya.

YABANCI

Şarkılar hafifletir yükler ya!

ŞAİR

Büyük gücü vardır şarkıların,
Hayat olur yakın ve uzaklarda.

GENÇ BEYEFENDİ

Zevkle dinlerim anlattıklarını onların,
Her ne kadar hayali olsa da.

DER JÜNGLING UND DIE SPINNE

DER JÜNGLING
vor sich mit Wachsender Trunkenheit

Sie liebt mich! Wie ich nun die Welt besitze
Ist über alle Worte, alle Träume:
Mir gilt es, dass von jeder dunklen Spitze
Die stillen Wolken tieferleucht'te Räume
Hinziehn, von ungeheurem Traum erfasst:
So trägt es mich—dass ich mich nicht versäume!—
Dem schönen Leben, Meer und Land zu Gast.
Nein! wie ein Morgentraum vom Schläfer fällt
Und in die Wirklichkeit hineinverblasst,
Ist mir die Wahrheit jetzt erst aufgehellt:
Nicht zum Gebieter hergestellt
Die Fügungen des Schicksals: Junge Knaben
Sind da, die Ernst und Spiele von mir lernten,
Ich seh, wie manche meine Mienen haben,
Geheimnisvoll ergreift es mich, sie ernten
Zu sehn; und an den Ufern, an den Hügeln
Spür ich in einem wundervoll entfernten
Traumbilde sich mein Innerstes entriegeln
Beim Anblick, den mir ihre Taten geben.

DELİKANLI VE ÖRÜMCEK

DELİKANLI GİTGİDE COŞARAK

Seviyor beni! şimdi nasıl da sahibim dünyaya,
Ötesinde bütün sözlerin, bütün rüyaların:
Beni kastediyor, derinden parlayan mekanlara
Her koyu tepeden şu sessiz bulutların
Yayılması, beni, inanılmaz bir düşe kapılarak:
Beni işte böyle taşır — oyalamayım kendimi sakın!-
Güzel hayata, deniz ve toprağa konuk olmak
İçin, -hayır! bir sabah rüyası düşerse uyuyandan,
Gitgide solarsa, gerçeğin içine akarak
Nasıl! -işte hakikat göründü bana ancak şu an:
Misafir değilim ben orada burada, beni
İblisce buraya otutmuş, Buyuran
Olayım diye, talihin hükümleri: Gençleri
Görürüm, ciddiyeti benden öğrenen ve de oyunu,
Bana ait olduğunu görürüm bazı mimiklerinin
Tutuşurum, içimde derin bir gizle dolu,
Hasatlarını gördüğümde, ve kıyılarda, tepelerde
Hayli ırak bir hayalet içinde kurtulduğunu
Hisederim ruhumun, gözümün önüne
Yayıldıkça onların eserleri birer birer.

Ich schaue an den Himmel auf, da spiegeln
Die Wolkenreiche, spiegeln mir im Schweben
Ersehntes, Hergegebnes, mich, das Ganze!
Ich bin von einem solchen grossen Leben
Umrahmt, ich habe mit dem grossen Glanze
Der schönen Sterne also nah
Verwandte Trunkenheit-
Nach welcher Zukunft greif ich Trunkner da?
Doch schwebt sie her, ich darf sie schon berühren:
Denn zu den Sternen steigt, was längst geschah,

Empor, und andre, andre Ströme führen
Das Ungeschehene herauf, die Erde
Lässt es empor aus unsichtbaren Türen,
Bezwungen von der bittenden Gebärde!

So tritt er ans offene Fenster, das mit hellem Mondlict angefüllt und von den Schatten wilder Weinblätter eingerahmt ist. Indem tritt unter seinen Augen aus dem Dunkel eines Blattes eine grosse Spinne mit laufenden Schritten hervor und umklammert den Leib eines kleinen Tieres. Es gibt in der Stille der Nacht einen äusserst leisen, aber kläglichen Laut, und man meint die Bewegungen der heftig umklammernden Glieder zu hören.

Göğe doğru bakarım, bulutların her yerde
Memleketleri aksettirir bana, rüyada gibi,
Özlenmiş, ahdedilmiş olanı, beni, Bütünü!
Beni öylesine uslu bir hayat sarmış ki,
Güzel yıldızların iri aydınlığıyle büyülü
Ve aynen öyle efkârlı bir yakınlığa
Sahibim ben —
Ben, sarhoş, uzanıyorum şu an hangi yarına?
Süzüle geliyor ama dokunabiliyorum işte ona:
Yıldızlara çünkü, çok evvelden yaşanmış olan yükselir
Daima, ve başka başka ırmaklar ile irkilir
Yukarıya doğru yaşanmamışlık, ve toprak
Gizli kapılardan onu yukarıya bırakır,
Yalvaran tavıra mahkum kalarak!

Böylece açık pencereye yaklaşır. Burası parlak ay ışığıyla ve yabani salkımların gölgeleriyle doludur. Derken gözlerinin önüne, bir yaprağın karanlığından, büyük bir örümcek hızlı adımlarla çıkar ve küçük bir hayvanın vücuduna sarılır. Gece sükûnetinin içinde çok sessiz ama acı bir inilti olur, ve sımsıkı saran eklemlerin hareketleri duyulur sanki.

muss zurückreten

Welch eine Angst ist hier, welch eine Not.
Mein Blut muss ebben, dass ich dich da sehe,
Du hässliche Gewalt, du Tier, du Tod!
Der grossen Träume wundervolle Nähe
Klingt ab, wie irgendwo das ferne Rollen
Von einem Wasserfall, den ich schon ehe
Gehört, da schien er kühn und angeschwollen,
Jetzt sinkt das Rauschen, und die hohe Ferne
Wird leer und öd aus einer ahnungsvollen:
Die Welt besitzt sich selber, o ich lerne!
Nicht hemme ich die widrige Gestalt,
So wenig als den Lauf der schönen Sterne.
Vor meinen Augen tut sich die Gewalt,
Sie tut sich schmerzend mir im Herzen innen,
Sie hat an jeder meiner Fibern Halt,
Ich kann ihr - und ich will ihr nicht entrinnen:
Als wärens Wege, die zur Heimat führen,
Reisst es nach vorwärts mich mit allen Sinnen
Ins Ungewisse, und ich kann schon spüren
Ein unbegreiflich riesiges Genügen
Im Vorgefühl: ich werde dies gewinnen:
Schmerzen zu leiden, Schmerzen zuzufügen.
Nun spür ich schaudernd etwas mich umgeben,
Es türmt sich auf bis an die hohen Sterne,
Und seinen Namen weiss ich nun: das Leben.

DELİKANLI

Geriye doğru irkilmesi gerekir

Ne biçim bir korku var burada, ne zulüm,
Kanım duraksıyor, seni burada gördüğüm için,
Çirkin şiddet seni, hayvan, seni ölüm!
Harika yakınlığı o büyük düşlerin
Diniyor, herhangi bir yerde ırak gümbürtüsü
Gibi bir şelalenin, hani ilk işittiğim
Anda cesur ve kabarık göründüydü,—
Boğuk şimdiyse akisler, ve ulu uzaklık
Sezgi doluyken, boş şimdi ve ölü:
Dünya kendisine sahiptir, işte anladım artık!
Durduramam asla ve hiç aksi şekli,
Güzel yıldızların akıntısını durduramadığım gibi!
Gözlerimin önünde görürüm o şiddeti,
Acıyla yüreğimin dibine sızdığını görürüm,
Sarar, bütün iliklerimden tutunarak, o beni,
— Kaçmak? Ne isteğim var buna, ne de gücüm:
Sanki yollarmış gibi, memlekete giden,
İter o, ileriye beni gönlümle bütün
Bilinmiyene doğru, ve duyabiliyorum şimdiden
Kavranılmaz ve büyük bir yitinmek
Duygusu, önsezide bile. Bunu elde edeceğim ben:
Acılara katlanmak, acılar vermek.
Beni sardığını işte hisederim bir şeyin, kat kat
Yükselerek ta ulu yıldızlara kadar,
Ve işte biliyorum ismini de artık: Hayat.

IV

Zuweilen kommen niegeliebte Frauen
Im Traum als kleine Mädchen uns entgegen
Und sind unsäglich rührend anzuschauen,

Als wären mit uns auf fernen Wegen
Einmal an einem Abend lang gegangen,
Indes die Wipfel atmend sich bewegen

Und Duft herunterfällt und Nacht und Bangen,
Und längs des Weges, unsres Wegs, des dunkeln,
Im Abendschein die stummen Weiher prangen

Und, Spiegel unser Sehnsucht, traumhaft funkeln,
Der Abendluft und erstem Sternefunkeln

Die Seelen schwesterlich und tief erbeben
Und traurig sind und voll Triumphgepränge
Vor tiefer Ahnung, die das grosse Leben

Begreift und seine Herrlichkeit und Strenge.

IV

Arada bir, hiç sevilmemiş hassas kadınlar
Düşte bizi karşılar, küçük kızlar olarak,
Ve öyle içli öyle sakin dururlar.

Uzun yollarda, akşam üstü, bize katılarak
Çok önceleri yanımızda sanki yürümüşler.
Tam o sırada kıpırdar ağaçlarda her yaprak,

Yukarılardan yere, koku ve gece ve korku düşer,
Ve yol boyunca, bizim yolumuz, o karanlıklı,
Akşam ışıltısında suskun göletler düşer,

Yanar, içinde parıldıyarak, hasretimizin aynası
Ve sezip akşam havasının sessiz yönünü,
Bütün süzülüşüyle ilk yıldız parıltısını,

En derinden sızlar olur ruhlar, ve hüzünlü
Bir kardeş duygusuyla taşarak ve nuruyla dolu
Kavrarlar sakince, ulu hayatın üzgün özünü,

Onun heybetini ve de onun zorluğunu.

EIN KNABE

I

Lang kannte er die Muscheln nicht für schön,
Er war zu sehr aus einer Welt mit ihnen,
Der Duft der Hyazinthen war ihm nichts
Und nichts das Spiegelbild der eignen Mienen.

Doch alle seine Tage waren so
Geöffnet wie ein leierförmig Tal,
Darin er Herr zugleich und Knecht zugleich
Des weissen Lebens war und ohne Wahl.

Wien einer,der noch tut, was ihm nicht ziemt,
Doch nicht für lange, ging er auf den Wegen:
Der Heimkehr und unendlichem Gespräch
Hob seine Seele ruhig sich entgegen.

ERKEK ÇOCUK

I

Güzel olduğunu bilmezdi hayli zaman midyelerin
Aynı hamurdandı da onlarla fazlaca;
Korkusu bir şey değildi ona sümbüllerin
Ve kendi mimiklerini de umursamazdı aynada

Fakat onun bütün günleri tıpkı
Rebap şeklinde bir ova gibi açıktı
İçinde seçeneksizce ve aynı anda uşağı
Ve ağası oluyordu beyaz hayatın.

Kendisine yakışmayan bir şeyi hala, fakat artık,
Kısa müddet için, yapan biri gibi yürürdü yolları,
Eve dönüş ve sonsuz muhabbete doğru
Yücelirdi sakince, ağırbaşlı ruhu.

II

Eh er gebändigt war für sein Geschick,
Trank er viel Flut, die bitter war und schwer.
Dann richtete er sonderbar sich auf
Und stand am Ufer, seltsam leicht und leer.

Zu seinen Füssen rollten Muscheln hin,
Und Hyazinthen hatte er im Haar,
Und ihre Schönheit wusste er, und auch
Dass dies der Trost des schönen Lebens war.

Dosch mit unsicherm Lächeln liess er sie
Bald wieder fallen, denn ein grosser Blick
Auf diese schönen Kerker zeigte ihm
Das eigne unbegreifliche Geschick.

II

Terbiye edilmeden önce talihi için
Bol seyelan içtiydi: acı ve yoğun.
Sonra tuhaf bir edayla doğrulup
Dururdu kıyıda hafif ve yoksun.

Yuvarlanıyordu ayaklarının önünde midyeler
Ve takılmıştı sümbüller saçlarına
Ve güzelliğini biliyordu onların ve
Bunun, güzel hayatın tesellisi olduğunu da.

Fakat onları emniyetsiz bir tebeşsüm ile
Yine hemen bırakırdı: Bu güzel kafeslere
Düşen büyük bir bakış çünkü göstermişti
Ona kendi anlaşılmaz talihini.

GUTE STUNDE

Hier lieg ich, mich dünkt es der Gipfel der Welt,
Hier hab ich kein Haus, und hier hab ich kein Zelt!

Die Wege der Menschen sind um mich her,
Hinauf zu den Bergen und nieder zum Meer:

Sie tragen die Ware, die ihnen gefällt,
Unwissend, dass jede mein Leben enthält.

Sie bringen in Schwingen aus Binsen und Gras
Die Früchte, von denen ich lange nicht ass:

Die Feige erkenn ich, nun spür ich den Ort,
Doch lebte der lange vergessene fort!

Und war mir das Leben, das schöne, entwandt,
Es hielt sich im Meer, und es hielt sich im Land!

İYİ SAAT

Yatmışım buraya, dünyanın tepesi sanırım,
Ne evim var burada, ne de çadırım!

Dolaşır insanların yolları çevremde,
Dağlara yukarı ve aşağılara, denize:

Onlar her türlü mal taşır, onu beğenir;
Bilmezler k, her biri canımı içerir.

Getirirler ot ve kamış kalburlarıyle
Uzun zamandır tatmadığım her türlü meyve:

Tanıdım inciri, hissederim şu an o yeri,
Ancak, çoktan unutmuşum, hep yeşerirdi!

Ve güzel hayat gittiyse de elden bir kere,
Topraklarda tutunur, tutunurdu denizlerde!

NOX PORTENTIS GRAVIDA

In hohen Bäumen ist ein Nebelspiel,
Und drei der schönen Sterne funkeln nah:
Die Hyazinthen an der dunkeln Erde
Erinnern sich, dass hier geschehen werde,
Was früher schon und öfter wohl geschah:
Dass Hermes und die beiden Dioskuren,
Funkelnd vor Übermut die luftigen Spuren
Der windgetragenen Grazien umstellen
Und spielend, mit der Grausamkeit der Jagd,
Sie aus den Wipfeln scheuchen, ja die Wellen
Des Flusses nahe treiben, bis es tagt.

Der Dichter hat woanders seinen Weg,
Und mit den Augen der Meduse schauend
Sieht er das umgelegne fahle Feld
Sogleich entrückt und weiss nicht, wie es ist,
Und fügt es andern solchen Orten zu,
Wo seine Seele, wie ein Kind verstellt,
Ein Dasein hat von keiner sichern Frist
In Adlersluft und abgestorbner Ruh.
Dort streut er ihr die Schatten und die Scheine
Der Erdendinge hin und Edelsteine.

NOX PORTENTİS GRAVİDA

Bir sis oyunu olur ulu ağaçlarda
Ve yakından ışıldar güzel yıldızların üçü:
Koyun toprak üstündeki sümbüller,
Eskiden de ve elbet çok sefer
Yaşananların hatırlar, burda da olacağını:
İki Dioskur'un ve de Hermes'in,
Coşkudan ışıyarak, hafif izlerini serin
Rüzgârların hep sarıp sıkıştıracaklarını,
Ve avın 'zulmüyle ve şenlenerek,
Ağaç uçlarından onları kovalayıp nehrin dalgalarını
Bile toplayacaklarını, ta gün olana dek.

Şairin, başka yerlerdedir yolu,
Ve Medusa gözüyle bakarak,
Hemen bellenmiş mağmun toprağı
Garip bir şey olarak görür ve bilmez, nasıldır,
Ve onu değişik öyle yerlere katar
Ki, orada, ruhunun hayatı,
Bir çocuk gibi riyalı, hassas ve kısadır,
Kartal havasında ve ölgün sükünetlerde...
Orda önüne yarar gölge ve yalanlarını
Dünya eşyalarının ve de pırlantaları.

Den dritten Teil des Himmels aber nimmt
Die Wolke ein von solcher Todesschwärze,
Wie sie die Seele dessen anfällt, der
Durch Nacht den Weg sich sucht mit einer Kerze:
Die Wolke, die hinzog am nächsten Morgen,
Mit Donnerschlag von tausenden Gewittern
Und blauem Lichte strak wie nahe Sonnen
Und schauerlichem Sturz von heissen Steinen,
Die Insel heimzusuchen, wo das Zittern
Aufblühen liess die wundervollsten Wonnen,
Vor ungeheurer Angst erstorbenes Weinen
Der Kaufpreis war: dass in verstörten Gärten,
Die nie sich sahen, sich fürs Leben fanden
Und, trunken sterbend, Rettung nicht begehrten;
Dass Gott entsprang den Luft- und Erdenbanden,
Verwaiste Kinder gleich Propheten glühten
Und alle Seelen wie die Sterne blühten.

Göğün üçüncü bölümüne ise o bulut
Öyle bir ölüm siyahlığı ile kurulur ki,
Gecenin içinde yolunu bir mum ile
Arayanın ruhuna düşenlerdendir sanki:
Ertesi sabah, gök gürültüsü ve binlerce sağnak ile
Ve mavi ışıkla, yakın güneşler misali zengin,
Ve sıcak taşların korkunç heyelanları ile
Adayı, hani ürküntü dolu bir titreyişin
En harika sarhoşlukları bile filizlendirdiği,
İşte o adayı arayıp yağmalamak için
Süzülerek kaybolan o bulut; orada
İnanılmaz korkudan ölmüş bir ağlama:
Şaşkın bahçelerde, birbirlerini henüz
Hiç görmemiş olanların, hayat uğruna
Bağlandıklarının bedeli olurdu hani,
Ve coşku içinde ölürken, asla bir kurtuluşu
Arzulamakdıklarının da; toprak ile hava
Bağlantılarından, Tanrı'nın doğması gibi
Öksüz çocukların da peygamberler misali
Işıldadıklarının; ve bütün ruhların
Yıldızlar gibi filizlenip çiçek açtıklarının.

BOTSCHAFT

Ich habe mich bedacht, dass schönste Tage
Nur jene heissen dürfen, da wir redend
Die Landschaft uns vor Augen in ein Reich
Der Seele wandelten: da hügelan
Dem Schatten zu wir stiegen in den Hain,
Der uns umfing wie schon einmal Erlebtes,
Da wir auf abgetrennten Wiesen still
Den Traum vom Leben niegeahnter Wesen,
Ja ihres Gehns und Trinkens Spuren fanden
Und überm Teich ein gleitendes Gespräch,
Noch tiefere Wölbung spiegelnd als der Himmel:
Ich habe mich bedacht auf solche Tage,
Und dass nächst diesen drei: gesund zu sein,
Am eignen Leib und Leben sich zu freuen,
Und an Gedanken, Flügeln junger Adler,
Nur eines frommt: gesellig sein mit Freunden.
So will ich, dass du kommst und mit mir trinkst
Aus jenen Krügen, die mein Erbe sind,
Geschmückt mit Laubwerk und beschwingten Kindern,
Und mit mir sitzest in dem Garten-Turm:

MESAJ

Manzarayı konuşarak gözümüzün önünde
Ruhun bir iklimine dönüştürdüğümüz günler
Ancak, en güzel günler olduğuna ahd ettim;
Bayırda, gölgesine doğru ilerlediğimiz korunun
İçine, bize, sanki evvelden yaşanmış bir şey
Gibi sarılan; ırak kırlarda, birlikte, henüz
Sezilmemiş varlıkların hayat düşünü,
Evet, ayak ve sarhoşluklarının bile izlerini
Bulduğumuz, ve gölet üzerinde, akan bir sohbet,
Gökten daha derin bir kubbe yansıta yansıta:
İşte böyle günlere ahdım var, içimde,
Ve şu üçünden başka: sıhhatli olmak,
Kendi beden ve hayatından mutlu kalmak,
Ve de düşüncelerden, kanatları genç kartalların,
Yalnızca bir şeyin sevab olduğuna:
Dostlar ile birlikte olmak;
Bu yüzden, yanıma gelip, benimle, sarmaşıklar
Ve şen çocuklarla süslü, benim miras
Kadehlerimden içmeni diliyorum,
Ve bahçedeki kulede yanımda oturmanı:

Zwei Jünglinge bewachen seine Tür,
In deren Köpfen mit gedämpftem Blick
Halbabgewandt ein ungeheures
Geschick dich steinern anschaut, dass du schweigst
Und meine Landschaft hingebreitet siehst:
Dass dann vielleicht ein Vers von dir sie mir
Veredelt künftig in der Einsamkeit
Und da und dort Erinnerung an dich
Im Schatten nistet und zur Dämmerung
Die Strasse zwischen dunklen Wipfeln rollt
Und schattenlose Wege in der Luft
Dahinrolln wie ein ferner goldner Donner.

Kapısında nöbet tutan iki genç olur,
Ve başlarında, loş bir nazar ile
Usulca yana çevrili, öylesine inanılmaz iri
Bir talih sımsıkı izler ki seni, susup
Benim manzaramı serilmiş bulursun önünde:
Belki, senden bir mısra, onu bana, işte o zaman
İlerde yalnız olduğumda, yüceltip
Koruyabilir ve orda burda senin hatıran
Bir gölgeyi ısıtır ve, gün ağarırken
Cadde, ağaçların kara uçları arasında kayar
Ve gölgesiz yollar, uzak yaldızlı bir
Gök gürültüsü gibi savrulur gider ılık havada.

GESPRÄCH

DER JÜNGERE

Ihr gleicht nun völlig dem vertriebnen Herzog,
Der zaubern kann und eine Tochter hat:
Dem im Theaterstück, dem Prospero.
Denn ihr seid stark genug, in dieser Stadt
Mit eurem Kind so frei dahinzuleben,
Als wäret ihr auf einer wüsten Insel.
Ihr habt den Zaubermantel und die Bücher,
Mit Geistern zur Bedienung und zur Lust,
Euch und die Tochter zu umgeben, nicht?
Sie kommen, wenn ihr winkt, und sie verlassen,
Wenn ihr die Stirne runzelt. Dieses Kind
Lernt früh, was wir erst spät begreifen lernten:
Dass alles Lebende aus solchem Stoff
Wie Träume und ganz ähnlich auch zergeht.
Sie wächst so auf und fürchtet sich vor nichts:
Mit Tieren und mit Toten redet sie
Zutraulich wie mit ihresgleichen, blüht
Schamhafter als die festversclossne Knospe,
Weil sie auch aus der leeren Luft so etwas
Wie Augen stets auf sich gerichtet fühlt.

SOHBET

Genci

Şimdi, büyü bilen bir kıza sahip
O sürülmüş asilzadeye benzersiniz tıpkı:
Hani tiyatro piyesindekine, Prospero'ya.
Çocuğunuzla çünkü bu kentte
Terk edilmiş bir adada gibi özgürce
Yaşamaya gücünüz yetiyor.
Büyülü mantoya sahipsiniz ve de kitaplara,
Hayalleri, keyf ve neşeniz nasıl isterse,
Kendinizin ve kızınızın etrafına sermek için, değil mi?
Bir baktınız mı, süzülegelirler ve solarlar,
Kaşlarınızı çattığınız an; bu çocuk erkenden
Öğrenir, bizim kavramayı ancak geç becerdiğimizi:
Her canlının, tıpkı düşler gibi
Bir maddeden ötürü ve aynen öyle eridiğini.
O öyle büyür, ve korkmaz hiçbir şeyden:
Hayvanlarla ve de ölülerle sanki
Yandaşlarıymış gibi samimiyetle konuşur,
Sıkıca kapanık bir tomurcuktan daha nazik
Açar, çünkü o, boş havadan da gözler gibi
Bir şeylerin daima kendisinin üstünde olduğunu sezer.

Allmählich wird sie grösser und ihr lehrt sie:
«Hab du das Leben lieb, doch nicht zu lieb,
Und nur um seiner selbst, doch immerfort
Nur um des Guten willen, das darin ist.»
In all dem ist für sie kein Widerspruch,
Denn so wie bunte Muscheln oder Vögel
Hat sie die Tugend lieb. Bis eines Tages
Ihr sie vermählt mit einem, den ihr völlig
Durchschaut, den ihr geprüft auf solche Art,
Die kein unedler Mensch erträgt, als wäre er
Schiffbrüchig ausgeworfen auf der Insel,
Die ihr beherrscht, und ganz euch zugefallen
Wie Strandgut.

İşte gitgide büyür, ve siz öğretirsiniz ona:
«Sen hep hayatı sev, kendini fazlaca değil,
Ve yalnızca kendisi, fakat sürekli,
Hani içinde yatan iyilik uğruna ancak.»
Bir zıtlık bulmaz o asla, bütün bunlarda,
Çünkü rengarenk midyeleri ve kuşları
Nasıl seviyorsa, iffeti de öyle sever o. Derken
Bir gün onu evlendirirsiniz bir kişiyle,
Sizin tamamıyle anlayıp, öyle bir şekilde
Sınadığınız biri ki, soylu olmayan asla dayanamaz:
O, kazazededir de sanki, sizin hükmettiğniz adaya
Sular onu atmış ve size aitmiş artık
Sanki büsbütün, hani bir deniz enkâzı gibi.

DER ÄLTERE

Nun, meine ich, ist mir ein Mass geschenkt,
Ein unveränderlich und sichres Mass,
Das mich für immer und untrüglich abhält,
Ein leeres Ding für voll zu nehmen, mich
Für Schales zu vergeuden, fremdem Fühlen
Und angelerntem Denken irgend Platz
In einer meiner Adern zu gestatten.
Nun kann zwar Krankheit, Elend oder Tod
Mich noch bedrohen, aber Lüge kaum.
Dazu ist dies mein neues Amt zu voll
Einfacher Hoheit. Und daran gemessen
Vergeht erlogne Wichtigkeit zu Nichts.
Ins Schloss gefallen sind die letzten Türen,
Durch die ich hatte einen schlimmen Weg
Antreten können. Durch und durch verstört,
Im Kern beschmutzt und völlig irre an Güte
Werd ich nun nicht mehr. Denn mich hat ein Glanz
Vom wahren Sinn des Lebens angeglüht.

YAŞLISI:

Şimdi derim ki, bana bir ölçü verilmiş,
Hiç değişmeyen ve güvenilir bir ölçü,
Bu her zaman için ve hiç şaşırtmadan,
Benim, boş bir şeyi önemsememe, kendimi
Sığlıklara harcamama, yabancı duygu
Ve sonradan edinmiş düşünceye, damarlarında
Herhangi bir yer vermeme mani oluyor.
Beni gerçi hastalık, sefalet ya da ölüm
Hâlâ tehdit edebilir, fakat yalan asla.
Böyle bir şey için yalın asaletle fazlaca doludur,
Bu yeni görevim benim ve bununla ölçülürse,
Bir hiç olur yalanla elde edilmiş nam.
Kilitleri vurulmuştur artık, içinden
Geçerek belki kötü bir yola çıkabilir
Olduğum kapıların. Büsbütün kararsız,
Özümde kirlenmiş ve iyilikten iyice şaşmış
Olmam bundan böyle. Çünkü yüzüme
Bir nur düştü hayatın gerçek anlamından.

GESANG DER UNGEBORENEN

Vater, dir drohet nichts,
Siehe, es schwindet schon.
Mutter, das Ängstliche,
Das dich beirrte!
Wäre denn je ein Fest,
Wären nicht insgeheim
Wir die Geladenen.
Wir auch die Wirte?

DOĞMAMIŞ OLANLARIN ŞARKISI

Baba, korkma geleceğinden başına birşeyin,
Bak, süzülüp kaybolur bile.
Seni şaşırtan, Anne,
O tedirginlik!
Bir bayram olacak da,
Asıl ve gizli
Davetliler olmayacağız mı biz hiç
Ve de ev sahibi?

LIED DES HARLEKIN

Lieben, Hassen, Hoffen, Zagen,
Alle Lust und alle Qual,
Alles kann ein Herz ertragen
Einmal um das andere Mal.

Aber weder Lust noch Schmerzen,
Abgestorben auch der Pein,
Das ist tödlich deinem Herzen,
Und so darfst du mir nicht sein!

Musst dich aus dem Dunkel heben,
Wär es auch um neue Qual,
Leben musst du, liebes Leben,
Leben noch dies eine Mal!

PALYAÇONUN ŞARKISI

Umut, korku, nefret, sevmek,
Her zevke ve her çileye
Katlanabilir yürek
Ve her şeye hep üst üste.

Ancak ne zevk ne de acı,
Yok ise de bütün eziyet,
Bu öldürür işte canını,
Böyle istemem seni elbet!

Karanlıktan yükselmelisin,
Yeni dert için olsa da!
Sevgili yaşam, sürmelisin,
Yaşamalısın bunu bir kez daha!

Noch glaub ich dem einen ganz mich gehörend.
Noch mein ich mir selber so sicher zu sein,
Da mischt sich im Herzen leise betörend
Schon einer nie gekosteten Freiheit.
Schon einer neuen verstohlenen Liebe
Schweifendes, freches Gefühle sich ein!

Noch bin ich wahr, und doch ist es gelogen,
Ich halte mich treu und bin schon schlecht,
Mit falschen Gewichten wird alles gewogen
Und halb mich wissend und halb im Taumel
Betrüg ich ihn endlich und lieb ihn noch recht!
Ja, halb mich wissend und halb im Taumel
Betrüge ich endlich und liebe noch recht!

So war es mit Pagliazzo
Und mit Mezzetin!
Dann war es Cavicchio,
Dann Burattin,
Dann Pasquariello!
Ach, und zuweilen,
Will es mir scheinen.

ZERBİNETTA

Hâlâ büsbütün bağlıyım, sanırım, o bir kişiye,
Kendime eminim derim kendimden henüz,
Başımı usulca döndürerek, yüreğime,
Hemen, hiç tadılmadık bir özgürlüğün,
Hemen yeni ve iblis bir aşkın
Duygusu sokulur, öyle salınarak, yüzsüz!

Doğruyum henüz, ama yalandır yine de,
Sadık kalsam da, kötüyüm bile aslında:
Sahte ağırlıklar var hep terazilerde,
Ve yarı yarıya kendimi bilerek, yarı yarıya coşarak
Aldatırım onu nihayet ve iyice severim daha!
Evet, yarı yarıya kendimi bilerek, yarı yarıya coşarak
Aldatırım nihayet ve iyice severim daha:

Pagliazzo'yla oldu böyle
Ve Mezzetin'le!
Sonra Cavicchio'ydu,
Sonra Burattin,
Ve Pasquariello ardından!
Ah, ve de bazen,
Bana öyle geliyor ki,

Waren es zwei!
Doch niemals Launen,
Immer ein Müssen!
Immer ein neues
Beklommenes Staunen,
Dass ein Herz so gar sich selber,
Gar sich selber nicht versteht!

Als ein Gott kam jeder gegangen,
Und sein Schritt schon machte mich stumm,
Küsste er mir Stirn und Wangen,
War ich von dem Gott gefangen
Und gewandelt um und um!

Birden iki kişiydi!
Fakat asla kaprisler,
Her zaman mecburiyet,
Her zaman yeni bir
Korkulu hayret.
Bir yüreğin, böylesine kendisini,
Hatta kendisini bile anlayamaması!
Her biri, bir tanrı olarak salına geliyordu,
Ve susturuyordu beni adımları bile,
Alnım ve yanağımdan bir öpüyordu,
Hemen o tanrının oluyordum tutuklusu
Ve değişmiş her yönüm ile.

LIED DER WELT

Flieg hin, Zeit, du bist meine Magd,
Schmück mich, wenn es nächtet, schmück mich, wenn es tagt,
Flicht mir mein Haar, spiel mir um den Schuh,
Ich bin die Frau, die Magd bist du,
Heia!

Doch einmal trittst du zornig herein,
Die Sterne schiessen schiefen Schein,
Der Wind durchfährt den hohen Saal,
Die Sonn geht aus, das Licht wird fahl,
Der Boden gibt einen toten Schein,
Da wirst du meine Herrin sein!
O weh!
Und ich deine Magd, schwach und verzagt,
Gott seis geklagt!

Flieg hin, Zeit! de Zeit ist noch weit!
Heia!

DÜNYANIN ŞARKISI

Savrul dur, zaman! Sen beslememsin benim,
Süsle beni geceleyin, süsle beni gündüz,
Ör saçımı, ayaklarımın danset etrafında!
Hanımefendiyim ben beslemeyse sensin!
Heya!

Girersin fakat, sinirle bir gün kapıdan,
Eğri ışınlar saçar yıldızlar,
Geçer rüzgâr ulu odadan,
Güneş söner, solar lâmbalar,
Loş loş ışıldar parke,
O zaman olursun Hanımefendim benim sen de!
Eyvah!
Bense, zayıf beslemen olurum senin
Yarab, göstermesin eyvah!

Savrul dur, zaman! Daha var, çok zaman!
Heya!!

ÇEVİRİ HAKKINDA

Çeviri sırasında, bütün ilke, Almanca'da yaşayan bir bütünü koruyarak, Türkçe'de yaşamaya en azından direnmeyen bir hale getirmekti. Bu durumda çevirinin başarılı ya da başarısız ölçütünü yaşamın kendisi oluşturacaktır: Türk dilinde yaşarsa eğer bu şiirler, ne mutlu; yok, eğer yaşamazsa, çeviri yetersiz kaldı demektir bu... ve bunun da iyi bir yanı vardır:

«Yanlışlar, doğru'nun en güvenilir ölçütleridir», der *Wittgenstein.*

Anlaşıldığı gibi, bu çevirinin başarısı ya da başarısızlığı mutlak olmalıdır diye bir tutum söz konusu değil; iyi niyetin ve de samimiyetin temel alındığı her türlü eleştiri ve öneri, bu çeviriyi yetkinleştirecektir.

Çeviren

İÇİNDEKİLER

Hugo von Hofmannsthal / 5
İLKBAHAR ÖNCESİ / 9
SERENCAM / 13
GÜN ÖNCESİ / 17
SEFER ŞARKISI / 21
İKİSİ / 23
YAŞAM ŞARKISI / 25
YÜZÜN / 29
DÜNYA SIRRI / 31
YÜZEYDEKİ HAYATIN TÜRKÜSÜ / 35
FANİLİK ÜÇLÜKLERİ / 39
BAZILARI TABİİ / 45
BÜYÜK BÜYÜ DOLU BİR DÜŞ / 49
ÜÇ KÜÇÜK ŞARKI / 55
KIR YOLLARINDAKİ GENÇ / 61
GEMİ AŞÇISI, BİR ESİR ŞARKI SÖYLER / 65
YAŞLI ADAMIN YAZA HASRETİ / 69
ÇİN İMPARATORU BUYURUR / 77
TOPLULUK / 81
DELİKANLI VE ÖRÜMCEK / 85
DELİKANLI / 89
FANİLİK ÜÇLÜKLERİ IV / 91
ERKEK ÇOCUK / 93
İYİ SAAT / 97
NOX PORTENTİS GRAVİDA / 99
MESAJ / 103
SOHBET / 107
YAŞLISI / 111
DOĞMAMIŞ OLANLARIN ŞARKISI / 113
PALYAÇONUN ŞARKISI / 115
ZERBİNETTA / 117
DÜNYANIN ŞARKISI / 121
Çeviri Hakkında / 122

BFS

Henüz lise öğrencisiyken, *Loris* takma adıyla okurun karşısına çıkmıştı *Hugo von Hofmannsthal*; büyülemişti yaldızlı mısraları Viyana'yı, bin yıla doymuş ve taşmış o barok ormanını.
Kimdi *Loris*? Bir insan nasıl aynı anda hem böylesine hafif ve de ağır olabiliyordu; nazik meleklerin nadir katkısını bu derecede bulabiliyordu? - *Loris*: On altı-on yedi yaşlarında bir "çocuk"; mütevazi bir ailenin tek oğlu; bisikleti ile tatillerde Alp dağlarını gezen, tenis oynamaya düşkün, arkadaşları ile iyi geçinen "sıradan" bir genç.
Üç çocuk babası, Viyana yakınında, Rodaun'daki evinde dostlarını bütün katışıksızlığı ve sevgisiyle ağırlayan, yirmi beş yıl boyunca burada serüvensiz ve sorumlulukla dolu bir hayat geçiren *Hugo von Hofmannsthal*, 1929 yılında, 56 yaşında, ansızın gözlerini yumdu bu hayata.

Avusturyalılar o günü İmparatorluğun son günü olarak kabul ederler; bu da *Hofmannsthal*'ın nelerin mirasçısı, ve de vasiyete ne denli layık olduğunu özetler.